

Διάσκεψη κορυφής ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων

Διακήρυξη των Βρυξελλών, 18 Δεκεμβρίου 2024

Εμείς, οι ηγέτες και οι ηγέτιδες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και των κρατών μελών της, κατόπιν διαβούλευσης με τους εταίρους μας των Δυτικών Βαλκανίων, καταλήξαμε σήμερα στα εξής:

1. Στο πλαίσιο της ριζικής αλλαγής της παγκόσμιας γεωπολιτικής κατάστασης, του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή, καθώς και της έναρξης του νέου κύκλου ηγεσίας της ΕΕ, η στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Δυτικών Βαλκανίων είναι σημαντικότερη από ποτέ.
2. Το μέλλον μας είναι κοινό, και μόνο μαζί μπορούμε να ξεπεράσουμε τις επείγουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε. Το οφείλουμε στους πολίτες μας να οικοδομήσουμε ένα μέλλον ειρήνης και ευημερίας, με βάση κοινές αρχές και αξίες, καθώς και κοινά συμφέροντα.
3. Το μέλλον των Δυτικών Βαλκανίων είναι εντός της Ένωσής μας. Επιβεβαιώνουμε εκ νέου την πλήρη και αδιαμφισβήτητη προσήλωσή μας στην προοπτική προσχώρησης των Δυτικών Βαλκανίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
4. Η διεύρυνση αποτελεί γεωστρατηγική επένδυση στην ειρήνη, την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία, όπως αναφέρεται στη δήλωση της Γρανάδας. Η διαδικασία διεύρυνσης έχει αποκτήσει νέα δυναμική και έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος από την προηγούμενή μας διάσκεψη κορυφής. Η επιτάχυνση της διαδικασίας προσχώρησης, βάσει αξιόπιστων μεταρρυθμίσεων από τους εταίρους, δίκαιων και αυστηρών όρων και της αρχής των ιδίων επιδόσεων, είναι προς το αμοιβαίο συμφέρον μας.

5. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την αποφασιστικότητα των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων να σέβονται τις βασικές ευρωπαϊκές αξίες και αρχές και να παραμείνουν προσηλωμένοι σε αυτές, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, καθώς και για την ανανεωμένη προσηλωση στον πρωτεύοντα ρόλο της δημοκρατίας, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών, και του κράτους δικαίου. Το κράτος δικαίου, η ελευθερία της έκφρασης, τα ανεξάρτητα και πλουραλιστικά μέσα ενημέρωσης, η ισότητα των φύλων και η απόδοση σημαντικού ρόλου στην κοινωνία των πολιτών είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση μιας λειτουργικής δημοκρατίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι πράξεις θα μετρήσουν περισσότερο από τα λόγια, καθώς οι εταίροι θα αναλαμβάνουν την ευθύνη και θα υλοποιούν τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, ιδίως στα θεμελιώδη πεδία. Η ΕΕ καλεί τους εταίρους να εγγυώνται τα δικαιώματα και την ίση μεταχείριση των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Θα συνεχίσουμε να στηρίζουμε τις προσπάθειες των εταίρων μας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς.
6. Το γεωπολιτικό πλαίσιο στην Ευρώπη απαιτεί ενότητα και αλληλεγγύη από όλους μας, προς αταλάντευτη στήριξη της Ουκρανίας και προς υπεράσπιση της βασισμένης σε κανόνες διεθνούς τάξης. Η συμπαράταξη με την ΕΕ παραμένει σαφής ένδειξη του στρατηγικού προσανατολισμού των εταίρων μας των Δυτικών Βαλκανίων. Η ΕΕ θα συνεχίσει να επενδύει στην πολυμερή προσέγγιση και να συνεργάζεται με εταίρους για την τήρηση του διεθνούς δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό συγχαίρουμε όσους από τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων έχουν ήδη ευθυγραμμιστεί πλήρως με την ΚΕΠΠΑ της ΕΕ, και προτρέπουμε όσους δεν το έχουν ήδη κάνει να ακολουθήσουν το ίδιο παράδειγμα. Τονίζουμε ότι είναι σημαντική η πλήρης εφαρμογή και η καλύτερη επιβολή των περιοριστικών μέτρων, καθώς και η πρόληψη της καταστρατήγησής τους. Χαιρετίζουμε τη συνεχή προσήλωση των εταίρων στην Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της συμβολής σε αποστολές και επιχειρήσεις της ΕΕ.
7. Είναι αναγκαίο να ενισχύσουμε τη συνεργασία και τις στρατηγικές εταιρικές σχέσεις μας στον τομέα της διαχείρισης της μετανάστευσης, η οποία αποτελεί κοινή πρόκληση και ευθύνη, καθώς και βασική προτεραιότητα. Μολονότι αναγνωρίζεται η πρόοδος που έχει σημειωθεί, είναι αναγκαίο να ληφθεί περαιτέρω αποφασιστική δράση για να ευθυγραμμιστεί η πολιτική θεωρήσεων, να καταπολεμηθούν η παράνομη διακίνηση μεταναστών, η εμπορία ανθρώπων και κάθε μορφή σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Δεσμευόμαστε να ενισχύσουμε τη συνεργασία μας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεμισμού.
8. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να φέρει τα Δυτικά Βαλκάνια πιο κοντά στην ΕΕ ήδη κατά τη διαδικασία διεύρυνσης. Η σταδιακή ενσωμάτωσή τους έχει ήδη ξεκινήσει σε διάφορους τομείς πολιτικής, προετοιμάζοντας το έδαφος για την προσχώρηση και αποφέροντας απτά οφέλη στους πολίτες, με τρόπο αναστρέψιμο και αξιοκρατικό.

9. Το σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια έχει τη δυνατότητα να διπλασιάσει την οικονομική μεγέθυνση στην περιοχή μέσα στην επόμενη δεκαετία. Θα επιταχύνει την κοινωνικοοικονομική σύγκλιση μεταξύ των Δυτικών Βαλκανίων και της ΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι οι εταίροι θα εφαρμόσουν τις μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με την ΕΕ. Συγχαίρουμε τους πέντε εκείνους εταίρους που προετοίμασαν και υπέβαλαν τα θεματολόγια των μεταρρυθμίσεών τους, τα οποία εγκρίθηκαν από την Επιτροπή, και τα οποία θα αποτελέσουν τη βάση για την εφαρμογή του σχεδίου ανάπτυξης. Επαινούμε και συγχαίρουμε τους εταίρους που έχουν ήδη προσχωρήσει στον ενιαίο χώρο πληρωμών σε ευρώ (SEPA), γεγονός που θα μειώσει το κόστος των συναλλαγών για τους πολίτες. Προσβλέπουμε στην προσχώρηση και άλλων σύντομα. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για τις κοινές εργασίες που επιτελέστηκαν όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό 11 σημείων διέλευσης προτεραιότητας στην περιοχή, και ενθαρρύνουμε τη συνέχισή τους με ταχύτερους ρυθμούς. Η ΕΕ βασίζεται στους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων για την προώθηση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης μέσω της κοινής περιφερειακής αγοράς (CRM), η οποία αποτελεί εφελκυστήρα και προϋπόθεση για τη στενότερη ενσωμάτωση στην ενιαία αγορά της ΕΕ.
10. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τους εταίρους της των Δυτικών Βαλκανίων για να συμβάλει στον μετριασμό των επιπτώσεων που έχει ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας στις οικονομίες, τις κοινωνίες και την ασφάλειά τους. Θα συνεχίσουμε να παρέχουμε στήριξη μέσω του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας, του οικονομικού και επενδυτικού σχεδίου, του πακέτου ενεργειακής στήριξης και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη.
11. Η ΕΕ επιβεβαιώνει εκ νέου τη δέσμευσή της για περαιτέρω ανάπτυξη και ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας με τα Δυτικά Βαλκάνια στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας διότι φέτος επιτεύχθηκαν με τους πρώτους από τους εταίρους συμφωνίες για **εταιρικές σχέσεις στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας**, και διότι η στήριξη του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη ενισχύει την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα στην περιοχή. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την περιοχή στην αντιμετώπιση υβριδικών απειλών και κυβερνοαπειλών, καθώς και της χειραγώγησης των πληροφοριών και των παρεμβάσεων από το εξωτερικό, όπως τα ρωσικά αφηγήματα και η παραπληροφόρηση σχετικά με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

12. Η συμφιλίωση, η χωρίς αποκλεισμούς περιφερειακή συνεργασία και οι σχέσεις καλής γειτονίας βρίσκονται στο επίκεντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εφαρμογή διεθνών συμφωνιών καλή τη πίστει και με απτά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένων της συμφωνίας των Πρεσπών με την Ελλάδα και της συνθήκης φιλίας, καλής γειτονίας και συνεργασίας με τη Βουλγαρία, είναι ως εκ τούτου καίριας σημασίας. Εξακολουθούν να απαιτούνται περαιτέρω αποφασιστικές προσπάθειες για την προώθηση της συμφιλίωσης και της περιφερειακής σταθερότητας, καθώς και για να εξευρεθούν και να υλοποιηθούν οριστικές, συμπεριληπτικές και δεσμευτικές λύσεις σε περιφερειακές διμερείς διαφορές και ζητήματα των εταίρων που έχουν τις ρίζες τους στην κληρονομιά του παρελθόντος, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τις καθιερωμένες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της συμφωνίας περί ζητημάτων διαδοχής, καθώς και στις εναπομένουσες υποθέσεις αγνοουμένων και σε θέματα που αφορούν εγκλήματα πολέμου.
13. Η μη εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ Πρίστινας και Βελιγραδίου αποτελεί εμπόδιο και για τους δύο εταίρους. Πρέπει να εφαρμοστούν οι συμφωνίες που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο του διαλόγου Βελιγραδίου-Πρίστινας υπό την αιγίδα της ΕΕ, ιδίως η συμφωνία για την πορεία προς την εξομάλυνση και το παράρτημά της. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι προϋπόθεση για τη στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια είναι τα μέρη να συνεργάζονται εποικοδομητικά με μετρήσιμη πρόοδο και απτά αποτελέσματα για την εξομάλυνση των σχέσεών τους.
14. Η ΕΕ παραμένει ο στενότερος εταίρος, ο βασικός επενδυτής και εμπορικός εταίρος, καθώς και ο κύριος χορηγός της περιοχής. Αναμένουμε από τους εταίρους μας των Δυτικών Βαλκανίων ότι αυτό θα το προβάλουν στο κοινό, καθώς και ότι θα δείξουν την προσήλωσή τους στις αξίες και τις μεταρρυθμίσεις της ΕΕ και με λόγια και με πράξεις, με την υποστήριξη στρατηγικών ανακοινώσεων της ΕΕ.
15. Προσβλέπουμε στην πρώτη σύνοδο κορυφής της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Κοινότητας που θα πραγματοποιηθεί στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων, και συγκεκριμένα στα Τίρανα το επόμενο έτος, μετά την επιτυχή σύνοδο κορυφής στη Βουδαπέστη τον Οκτώβριο, καθώς η πλατφόρμα αυτή εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό φόρουμ για διεξοδικές ανταλλαγές μεταξύ των ηγετών σχετικά με την ειρήνη, την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την οικονομική ανάπτυξη της ηπείρου μας.

16. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για την ευθυγράμμιση των εταίρων μας των Δυτικών Βαλκανίων με την παρούσα δήλωση και το παράρτημά της σχετικά με τα παραδοτέα και τις προτεραιότητες.
-

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

1. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- Στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, ύψους 6 δισ. EUR, κάθε εταίρος πρέπει να κυρώσει τις δύο συμφωνίες, ώστε να λάβει τις πρώτες πληρωμές προχρηματοδότησης.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει να υλοποιήσουν τα αντίστοιχα **θεματολόγια μεταρρυθμίσεων** και να σημειώσουν πρόοδο όσον αφορά τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης. Το ένα θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων που δεν έχει υποβληθεί ακόμη θα πρέπει να υποβληθεί στην Επιτροπή το συντομότερο δυνατόν.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει να συνεχίσουν την υλοποίηση της **κοινής περιφερειακής αγοράς** υπό τον συντονισμό του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας και να διατηρήσουν την εποικοδομητική τους συνεργασία στο πλαίσιο της **συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA)**.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει να κυρώσουν και να εφαρμόσουν ταχέως **την πέμπτη συμφωνία κινητικότητας σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εισδοχή για σπουδές στα Δυτικά Βαλκάνια**, καθώς και να εφαρμόσουν πλήρως, χωρίς περαιτέρω καθυστερήσεις, τις προηγούμενες συμφωνίες η εφαρμογή των οποίων εξακολουθεί να εκκρεμεί. Η υπολειπόμενη κύρωση της συμφωνίας για ταξίδια με επίδειξη δελτίου ταυτότητας θα πρέπει να πραγματοποιηθεί το συντομότερο δυνατόν.
- Η ΕΕ είναι έτοιμη να εξετάσει και άλλες προτάσεις για την ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης των Δυτικών Βαλκανίων με την ΕΕ που έγιναν στο πλαίσιο του σχεδίου ανάπτυξης, υπό την προϋπόθεση ότι οι εταίροι θα εφαρμόσουν τα οικεία θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, θα ευθυγραμμιστούν προς τους κανόνες της ενιαίας αγοράς της ΕΕ και θα ανοίξουν τους σχετικούς κλάδους και τομείς τους σε όλους τους γείτονές τους, ευθυγραμμιζόμενοι με την CRM, και διαφυλάσσοντας πλήρως την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς της ΕΕ και τους ίσους όρους ανταγωνισμού.

Μεταφορές

- Για να προωθήσουν την ολοκλήρωσή τους, οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να προχωρήσουν με φιλοδοξία σε μεταρρυθμίσεις στον τομέα των βιώσιμων **μεταφορών** σύμφωνα με τις δεσμεύσεις τους στο πλαίσιο της Συνθήκης για την ίδρυση Κοινότητας Μεταφορών. Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων αναμένεται να εγκρίνουν τα νέα σχέδια δράσης για την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο όσον αφορά τις σιδηροδρομικές και τις οδικές μεταφορές, την οδική ασφάλεια, τις πλωτές μεταφορές και τη διευκόλυνση των μεταφορών.
- Η ΕΕ θα στηρίζει την **ενσωμάτωση** των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων **στην αγορά οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών της ΕΕ** με βάση την υιοθέτηση του σχετικού κεκτημένου της ΕΕ, ιδίως δε με τη θέσπιση μεταρρυθμιστικών μέτρων στο πλαίσιο των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων.
- Για να καταστούν οι διελεύσεις πιο γρήγορες, αποτελεσματικές, ασφαλείς και προστατευμένες, η ΕΕ και οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να σημειώσουν πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση των **πράσινων λωρίδων ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων**, με σκοπό την εφαρμογή τους σε όλα τα σχετικά σύνορα, με πλήρη σεβασμό του κεκτημένου και των διαδικασιών της ΕΕ.
- Σε συντονισμό με τα γειτονικά κράτη μέλη της ΕΕ, οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εργαστούν για την υλοποίηση του **χάρτη πορείας για την ενίσχυση των πράσινων λωρίδων, τη βελτίωση της τελωνειακής συνεργασίας και τον εκσυγχρονισμό των συνοριακών/κοινών σημείων διέλευσης**, ώστε να προετοιμάσουν το έδαφος για τον εκσυγχρονισμό των 11 σημείων διέλευσης προτεραιότητας.
- Η Επιτροπή καλείται να διαθέσει χρηματοδότηση στο πλαίσιο του **προγράμματος ασφαλών και βιώσιμων μεταφορών** για τα 11 σημεία διέλευσης προτεραιότητας.
- Για την προώθηση της βιώσιμης συνδεσιμότητας, οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό των οικείων **δικτύων μεταφορών**, με βάση τα πρότυπα ΔΕΔ-Μ. Θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα σε έργα στο εκτεταμένο κεντρικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ και στο εκτεταμένο δίκτυο ΔΕΔ-Μ, αποκαθιστώντας έτσι και επεκτείνοντας περαιτέρω τις επιβατικές σιδηροδρομικές συνδέσεις στην περιοχή, καθώς και εκείνες που οδηγούν προς τους γείτονες της ΕΕ. Η ΕΕ θα υποστηρίξει το έργο αυτό.

Πράσινο θεματολόγιο

- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εφαρμόσουν πλήρως το **πράσινο θεματολόγιο** για την περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων για το κλίμα στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού, της Ενεργειακής Κοινότητας και της δήλωσης της Σόφιας σχετικά με το πράσινο θεματολόγιο για τα Δυτικά Βαλκάνια. Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να συμφωνήσουν σχετικά με νέο σχέδιο δράσης που θα στοχεύει σε βασικές μεταρρυθμίσεις και έργα.
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις εργασίες αυτές, μεταξύ άλλων μέσω του σχεδίου **EU4Green**. Στο πλαίσιο της αναθεώρησης του σχεδίου δράσης, οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να προσδιορίσουν τις στρατηγικές ανάγκες που θα μπορούσαν να καλυφθούν από το EU4Green.
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει την περιοχή ούτως ώστε οι εταίροι να αναπτύξουν περαιτέρω την **κυκλική οικονομία** τους, ιδίως όσον αφορά τα απόβλητα, την ανακύκλωση, τη βιώσιμη παραγωγή και την αποδοτική χρήση των πόρων, να προστατεύσουν τη **βιοποικιλότητα** και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες τους, με στόχο την προστασία και την αποκατάσταση του φυσικού πλούτου της περιοχής, και να **καταπολεμήσουν τη ρύπανση** του αέρα, των υδάτων και του εδάφους, ζήτημα που προκαλεί μεγάλη ανησυχία στους πολίτες των Δυτικών Βαλκανίων.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εργαστούν με σκοπό την **απανθρακοποίηση** της περιοχής. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει το έργο αυτό, μεταξύ άλλων παρέχοντας τεχνική βοήθεια.
- Η ΕΕ θα στηρίζει την περιοχή κατά την ανάπτυξη και υλοποίηση της **πολιτικής για το κλίμα και την ενεργειακή μετάβαση**, συμπεριλαμβανομένης της τιμολόγησης του άνθρακα με βάση ισχυρούς μηχανισμούς παρακολούθησης, την υποβολή στοιχείων και την επαλήθευση των εκπομπών ώστε να επιταχυνθεί η πράσινη μετάβαση και να επιτευχθούν οι αναγκαίες μειώσεις εκπομπών με αξιόπιστο, οικονομικά αποδοτικό και δίκαιο τρόπο, και να διευκολυνθεί η σύγκλιση προς το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ). Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να ευθυγραμμίσουν περαιτέρω τη νομοθεσία τους για το κλίμα με το κεκτημένο και να εγκρίνουν εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα σημειώσουν πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση προς το ενεργειακό κεκτημένο της ΕΕ με σκοπό την ολοκλήρωσή της αγοράς τους με την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια μέσω της σύζευξης των αγορών.
- Για την επίτευξη των φιλόδοξων και ζωτικής σημασίας στόχων του Πράσινου Θεματολογίου, οι δικαιούχοι των Δυτικών Βαλκανίων καλούνται να διαθέσουν επαρκείς και ειδικευμένους ανθρώπινους πόρους για το έργο αυτό.

Ψηφιακή ενιαία αγορά

- Η ΕΕ και οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να συνεχίσουν τις εργασίες για την ενσωμάτωση στην **ψηφιακή ενιαία αγορά** της ΕΕ και να συνεχίσουν την ενσωμάτωση του σχετικού ψηφιακού κεκτημένου.
- Τηρώντας τη **μείωση του κόστους περιαγωγής δεδομένων** μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων που ισχύει από την 1η Οκτωβρίου 2023, οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να συνεχίσουν να υλοποιούν τη συμφωνηθείσα οικειοθελή σταδιακή μείωση των τελών. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες με σκοπό την ανάπτυξη μακροπρόθεσμης ρύθμισης περιαγωγής που να εντάσσει την περιοχή στον ενωσιακό χώρο περιαγωγής με χρέωση εσωτερικού.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει επίσης να εντείνουν τις προσπάθειές τους στον τομέα του **ψηφιακού μετασχηματισμού και των μέσων ενημέρωσης**, ιδίως όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, ευθυγραμμίζοντας τη νομοθεσία[...] τους με την οδηγία NIS 2 και διασφαλίζοντας την ασφαλή ανάπτυξη δικτύων 5G μέσω της καθολικής εφαρμογής της εργαλειοθήκης της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια του 5G.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να προωθήσουν την εφαρμογή της **πρωτοβουλίας WiFi4WB** για την παροχή δωρεάν πρόσβασης σε συνδεδεσιμότητα WiFi για τους πολίτες και τους επισκέπτες σε δημόσιους χώρους στους δήμους ολόκληρης της περιοχής. Η Επιτροπή θα στηρίζει την ανάπτυξη αυτής της πρωτοβουλίας κατά την περίοδο 2025-2026 μέσω του έργου EU4Digital.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να θέσουν σε λειτουργία τους **κόμβους ψηφιακής καινοτομίας της ΕΕ**, οι οποίοι θα χρησιμεύσουν ως κέντρα αριστείας σχεδιασμένα για την παροχή εμπειρογνώσιας και βοήθειας στις ΜΜΕ σχετικά με την ψηφιοποίηση, βάσει, μεταξύ άλλων, της πείρας των κρατών μελών σε αυτό το θέμα. Η ΕΕ θα παράσχει τη χρηματοδότηση από το κονδύλιο του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη».
- Οι **ροές δεδομένων** μεταξύ της ΕΕ και των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να διευκολυνθούν, μέσω της ευθυγράμμισης των εταίρων με τα πρότυπα της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και το σχετικό κεκτημένο.

Βιομηχανικές αλυσίδες εφοδιασμού

- Οι **εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων** θα πρέπει να συνεχίσουν τις εργασίες για να καταστούν μέρος της αξιακής αλυσίδας της ΕΕ για τις **πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας**, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη των σχετικών κλάδων, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ και τις ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να επιδιώξουν τη στενότερη συνεργασία με την ΕΕ στους σχετικούς βιομηχανικούς κλάδους για την ενίσχυση των συνεργειών και της επιχειρηματικής ολοκλήρωσης. Η ολοκλήρωση αυτή θα στηρίξει τους εθνικούς βιομηχανικούς σκοπούς και στόχους, θα ενισχύσει την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και θα προσελκύσει βιώσιμες επενδύσεις στην περιοχή.

2. ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΙΣΧΥΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

Ενέργεια

- Η ΕΕ θα συνεχίσει τη δράση της μέσω του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας, του οικονομικού και επενδυτικού σχεδίου, και του πακέτου ενεργειακής στήριξης.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να χρησιμοποιούν τον μηχανισμό της ΕΕ για κοινές **αγορές αερίου και ΥΦΑ** προκειμένου να μειώσουν την εξάρτησή τους από το ρωσικό αέριο.
- Τα Δυτικά Βαλκάνια θα πρέπει να αξιοποιήσουν το άνοιγμα της **αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας** της ΕΕ στους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων, υπό την προϋπόθεση ότι θα συνεχίσουν τις αναγκαίες κανονιστικές μεταρρυθμίσεις.

Οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο (ΟΕΣ)

- Η **στήριξη που παρέχεται μέσω του ΟΕΣ** περιλαμβάνει χρηματοδότηση ύψους 9 δισ. EUR υπό μορφή επιχορηγήσεων από τον ΜΠΒ ΙΙΙ και έως 20 δισ. EUR σε επενδύσεις για την περίοδο 2021-2027, βρίσκεται δε σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης. Από το επενδυτικό πακέτο ύψους σχεδόν 30 δισ. EUR για την περιοχή, η ΕΕ έχει μέχρι στιγμής εγκρίνει 5,4 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις για επενδύσεις αξίας άνω των 17,55 δισ. EUR, μεταξύ των οποίων 68 εμβληματικά επενδυτικά έργα στο πλαίσιο του ΟΕΣ.

- Η υλοποίηση του **οικονομικού και επενδυτικού σχεδίου (ΟΕΣ) και του πράσινου και του ψηφιακού θεματολογίου για τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων** θα συνεχιστεί και θα πρέπει να βασιστεί στις βέλτιστες πρακτικές στην ΕΕ για να διασφαλιστεί η οικονομική αποδοτικότητα των σχεδίων. Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα συνεχίσουν να καταρτίζουν σχετικές προτάσεις επενδύσεων και έργων για υλοποίηση, μεταξύ άλλων μέσω του επενδυτικού πλαισίου για τα Δυτικά Βαλκάνια.

3. ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΑΦΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΑΦΩΝ ΤΗΣ ΓΙΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ, ΜΕΤΑΞΥ ΑΛΛΩΝ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ΚΕΠΠΑ)

Πολιτικές επαφές

- Η ΕΕ θα επιταχύνει και θα εμβαθύνει περαιτέρω τις πολιτικές επαφές της και τις επαφές της για επιμέρους πολιτικές με τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων, μεταξύ άλλων με τη διεξαγωγή τακτικών διασκέψεων κορυφής ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων, τη συμμετοχή εταίρων σε εκδηλώσεις υψηλού επιπέδου της ΕΕ και σε τακτικούς διαλόγους για την ΚΕΠΠΑ, την ενίσχυση της συνεργασίας σε πολυμερή φόρουμ και την ανταλλαγή πληροφοριών πριν και μετά τις συνόδους του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων που δεν το έχουν πράξει ακόμη θα πρέπει να σημειώσουν ταχεία και σταθερή πρόοδο προς **την πλήρη ευθυγράμμισή τους με την ΚΕΠΠΑ της ΕΕ και την εφαρμογή της**, μεταξύ άλλων με τα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ και την επιβολή τους.

Συνεργασία σε θέματα ασφάλειας και άμυνας

- Η ΕΕ θα συμβάλει στην ασφάλεια της περιοχής, μεταξύ άλλων μέσω της επιχείρησης **EUFOR Althea** στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ και της αποστολής **EULEX**.
- Φέτος συμφωνήθηκαν με δύο εταίρους **οι πρώτες εταιρικές σχέσεις στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας** που καλύπτουν όλο το φάσμα της διμερούς συνεργασίας στους τομείς της ασφάλειας και της άμυνας. Η ΕΕ είναι έτοιμη να επεκτείνει αυτό το νέο πολιτικό πλαίσιο σε άλλους εταίρους που ευθυγραμμίζονται πλήρως με την ΚΕΠΠΑ της ΕΕ.

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με την περιοχή για την περαιτέρω ανάπτυξη των αμυντικών ικανοτήτων και δυνατοτήτων της, μεταξύ άλλων μέσω του **Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη**. Μέχρι σήμερα, τρεις εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων επωφελούνται από **διμερή στήριξη** στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη. Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για την Ειρήνη στηρίζει επίσης την ιατρική ειδική ομάδα για τα Βαλκάνια. Από το 2022, ένα μέτρο συνδρομής ύψους 6 εκατ. EUR συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων ανάπτυξης δυνατοτήτων και ικανοτήτων του μόνιμου οργανισμού και των τρίτων εθνών που συμμετέχουν σε αυτόν. Η στήριξη που έχει παράσχει στα Δυτικά Βαλκάνια ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για την Ειρήνη από τη σύστασή του το 2021 ανέρχεται συνολικά σε 61 εκατ. EUR, σύμφωνα με την **αμοιβαία δέσμευση για ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας στους τομείς της ασφάλειας και της άμυνας**.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να συνεχίσουν την ανάπτυξη αποτελεσματικών μέσων **περιφερειακής συνεργασίας των Δυτικών Βαλκανίων στους τομείς της ασφάλειας και της άμυνας**.

Οικοδόμηση ανθεκτικότητας

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενισχύει τη **συλλογική κυβερνοασφάλεια σε συνεργασία με τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων**, μεταξύ άλλων μέσω συντονισμένων διπλωματικών προσπαθειών, επιχειρησιακής και τεχνικής υποστήριξης, και συμμετοχής της περιοχής σε ενωσιακές δομές, πολιτικές και διαδικασίες.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων παροτρύνονται να επωφεληθούν από την **εφεδρεία της ΕΕ στον τομέα της κυβερνοασφάλειας** σε περίπτωση σημαντικών ή μεγάλης κλίμακας συμβάντων κυβερνοασφάλειας. Η εφεδρεία θα τεθεί στη διάθεσή τους μετά την επίσημη έκδοση της πράξης για την αλληλεγγύη στον κυβερνοχώρο. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να δρομολογήσουν την τροποποίηση των ισχυουσών συμφωνιών σύνδεσης με το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», προκειμένου να μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτόν τον μηχανισμό.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για θέσπιση **νομικών πλαισίων κυβερνοασφάλειας**.
- Οι εταίροι που δεν το έχουν πράξει ακόμη καλούνται να διορίσουν **πρεσβευτές κυβερνοχώρου** το συντομότερο δυνατόν, ώστε να διευκολυνθεί περαιτέρω η συνεργασία στον τομέα της κυβερνοδιπλωματίας.

- Το **Κέντρο Κυβερνοϊκανοτήτων των Δυτικών Βαλκανίων**, το οποίο έχει ως στόχο να καταστεί περιφερειακός κόμβος για την ανάπτυξη κυβερνοϊκανοτήτων, από κοινού με την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων και προς όφελός της, θα συνεχίσει να προωθεί την περιφερειακή συνεργασία και τον συντονισμό για την οικοδόμηση κυβερνοανθεκτικότητας, μέσω προγραμμάτων κατάρτισης στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, μέσω της καταπολέμησης του κυβερνοεγκλήματος και μέσω της κυβερνοδιπλωματίας.
- Η ΕΕ θα εντείνει τη συνεργασία με την περιοχή στο πλαίσιο της **εργαλειοθήκης της ΕΕ για τη διπλωματία στον κυβερνοχώρο**, ιδίως όσον αφορά τα εργαλεία για την πρόληψη, την αποτροπή και την αντιμετώπιση κακόβουλων δραστηριοτήτων στον κυβερνοχώρο, μεταξύ άλλων μέσω διπλωματικών μέτρων.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εντείνουν τη συνεργασία με τον **Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (ENISA)** και το **Ευρωπαϊκό Κέντρο Αρμοδιότητας για Θέματα Κυβερνοασφάλειας (ECCC)** και να διευκολύνουν τον ρόλο του **Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας**.
- Η ΕΕ θα στηρίζει τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων στην αντιμετώπιση υβριδικών απειλών, ιδίως **της χειραγώγησης των πληροφοριών και των παρεμβάσεων από το εξωτερικό (FIMI)**, όπως τα ρωσικά αφηγήματα και η παραπληροφόρηση σχετικά με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα ενισχύσει περαιτέρω τη συνεργασία με τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων για την **οικοδόμηση ανθεκτικότητας**, μεταξύ άλλων προωθώντας τον επαγγελματισμό και τον γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης και αυξάνοντας τον αντίκτυπο της **στρατηγικής επικοινωνίας** όσον αφορά τις σχέσεις ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων, ειδικότερα δε τη διαδικασία διεύρυνσης.
- Η **επικοινωνία** των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων σχετικά με την ΕΕ θα πρέπει να είναι αντικειμενική και να μην επιδέχεται παρανοήσεις. Επίσης, οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να καταβάλουν ακόμα περισσότερες προσπάθειες για να στενέψουν το περιθώριο εξωτερικών παρεμβάσεων και χειραγώγησης των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της παραπληροφόρησης.

Κοινωνική διάσταση της προσχώρησης στην ΕΕ: διαπροσωπικές επαφές και μέτρα για τη νεολαία

- Το νέο παράρτημα του **Κολεγίου της Ευρώπης** στα Τίρανα έχει ξεκινήσει να λειτουργεί και να παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες εξειδικευμένες γνώσεις σε θέματα της ΕΕ, συμβάλλοντας παράλληλα στη διάδοση/αξιοποίηση της περιφερειακής εμπειρογνωμοσύνης. Το Κολλέγιο της Ευρώπης θα ξεκινήσει επίσης το πρώτο διπλωματικό πρόγραμμα για τους εταίρους που συμμετέχουν στη διαδικασία διεύρυνσης τον Φεβρουάριο του 2025, με τη συμμετοχή νέων διπλωματών και διπλωματισσών από τα Δυτικά Βαλκάνια και με τη στήριξη της ΕΕ.

- Η ευθυγράμμιση με τον **ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων** είναι καίριας σημασίας για μια ανθρωποκεντρική προσέγγιση στην πορεία των μελλοντικών κρατών μελών προς την προσχώρηση στην ΕΕ. Η εύρυθμη λειτουργία των δομών και των θεσμών της αγοράς εργασίας, τα αποτελεσματικά συστήματα κοινωνικής προστασίας και ο ισχυρός κοινωνικός διάλογος είναι ζωτικής σημασίας για μια επιτυχή διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ.
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις μεταρρυθμίσεις και την **ανάπτυξη ικανοτήτων των δημόσιων διοικήσεων** στα Δυτικά Βαλκάνια, κυρίως μέσω επιχορηγήσεων και αδελφοποιήσεων, καθώς και μέσω της Περιφερειακής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (ReSPA).
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να επιταχύνουν την υλοποίηση του **θεματολογίου για τα Δυτικά Βαλκάνια για την καινοτομία, την έρευνα, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τη νεολαία και τον αθλητισμό.**
- Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνδέει σταδιακά εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων σε προγράμματα της ΕΕ όπως το **Erasmus +** και το **Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης** και να καθιστά δυνατή τη συμμετοχή όλων των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων στην **πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια**, με σκοπό τη δημιουργία περαιτέρω ευκαιριών **για τη νεολαία.**
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να υλοποιήσουν τις **εγγυήσεις για τη νεολαία** και τα μέτρα στήριξης της καινοτομίας, με στόχο τη μείωση της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων και της διαρροής εγκεφάλων στην περιοχή.
- Το **Γραφείο Περιφερειακής Συνεργασίας των Νέων (RYCO)** θα εργαστεί για να ενισχύσει τη συνεργασία και την ενεργό συμμετοχή των νέων στα Δυτικά Βαλκάνια, στηρίζοντας τον διάλογο με στόχο τη συμφιλίωση.

4. ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ, ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Διαχείριση της μετανάστευσης

- Σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια. Χάρη σε συντονισμένες δράσεις, η συνολική **μεταναστευτική πίεση** στην οδό των Δυτικών Βαλκανίων μειώθηκε κατά 80 % τους πρώτους μήνες του 2024 σε σύγκριση με το 2023. Ωστόσο, απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες για περαιτέρω **ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της ΕΕ και το σύμφωνο της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο**, καθώς η οδός παραμένει ενεργή.

- Η σημαντική χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ επιτρέπει στους εταίρους να ενισχύουν τα μεταναστευτικά τους συστήματα με βάση μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που αντικατοπτρίζει την προοπτική προσχώρησής τους. Η στήριξη παρέχεται για **να βελτιωθούν τα συστήματα ασύλου και υποδοχής, να ενισχυθεί η προστασία των συνόρων, να εξαρθρωθούν οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος** και τα λοιπά εγκληματικά δίκτυα, ειδικότερα δε όσα εμπλέκονται στην παράνομη διακίνηση μεταναστών, και να αυξηθούν οι επιστροφές από τα Δυτικά Βαλκάνια στις χώρες καταγωγής. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την υπογραφή, με ορισμένους από τους εταίρους, διοικητικών συμφωνιών που τους παρέχουν το καθεστώς του παρατηρητή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης.
- Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το ότι είναι πλέον δυνατό για άτομα από ολόκληρη την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων να ταξιδεύουν **χωρίς θεώρηση** στον χώρο Σένγκεν.
- Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόοδο που έχει σημειωθεί προς την ταχεία ευθυγράμμιση ορισμένων εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων με την **πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ**, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί με τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του σχεδίου ανάπτυξης, καθώς και για τη δρομολόγηση νέων συμφωνιών περί καθεστώτος με τον Frontex. Οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να συνεχιστούν.

Αντικανονική μετανάστευση

- Η ΕΕ και οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα συνεχίσουν τις κοινές τους προσπάθειες για την πλήρη εφαρμογή του **σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια**, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαχείριση των συνόρων, την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, την ανάπτυξη των επιστροφών στις χώρες καταγωγής και την εξασφάλιση της πρόσβασης σε διεθνή προστασία για όσους έχουν ανάγκη.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εντείνουν περαιτέρω τη συμμετοχή τους στην **Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT)**.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων που δεν το έχουν πράξει ακόμη θα πρέπει να υπογράψουν διοικητικές συμφωνίες για να λάβουν καθεστώς παρατηρητή στο **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης**.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο ως προς την ταχεία **ευθυγράμμισή τους με την πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ**, ειδικότερα για τις χώρες που ενέχουν κίνδυνο αντικανονικής μετανάστευσης ή κίνδυνο για την ασφάλεια της ΕΕ, ώστε να αποτρέπεται η κατάχρηση των συστημάτων μετανάστευσης και ασύλου των κρατών μελών της ΕΕ.

- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων, σε στενή συνεργασία με την ΕΕ, θα συνεχίσουν **να ενισχύουν τα οικεία συστήματα επιστροφών**, μεταξύ άλλων αυξάνοντας τη συνεργασία με βασικές χώρες καταγωγής. Η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει οικονομική και τεχνική υποστήριξη, μεταξύ άλλων μέσω του **Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)**.
- Οι εκκρεμούσες συμφωνίες περί καθεστώτος που επιτρέπουν στον **Frontex** να αναπτύξει πρόσθετες ομάδες ευρωπαϊκής συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής στα Δυτικά Βαλκάνια θα πρέπει να συναφθούν το συντομότερο δυνατόν, και όλες οι συμφωνίες περί καθεστώτος θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό ώστε να εξασφαλιστεί στενή συνεργασία, συμπεριλαμβανομένης αποτελεσματικής ανάπτυξης προσωπικού του Frontex για τη στήριξη των εταίρων.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εντείνουν περαιτέρω τη συνεργασία με τον **Οργανισμό της ΕΕ για το Άσυλο** και με την **Ευρωπόλ**.

Καταπολέμηση της τρομοκρατίας

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεμισμού σε όλες τις μορφές του, μεταξύ άλλων για την αντιμετώπιση των απειλών που σχετίζονται με τον **βίαιο δεξιό εξτρεμισμό, το βίαιο εξτρεμιστικό περιεχόμενο** που διαδίδεται στο διαδίκτυο και τις **πιθανές επιθέσεις σε κρίσιμες υποδομές και δημόσιους χώρους**.
- Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2025 θα προταθεί στους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων ένα νέο **κοινό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στα Δυτικά Βαλκάνια**, το οποίο θα προσυπογραφεί στο επόμενο υπουργικό φόρουμ ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις.

Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος

- Η ΕΕ και οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα, ιδίως τη **νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη διαφθορά, τη διακίνηση πυροβόλων όπλων και τη διακίνηση ναρκωτικών**, μέσω συνεργασίας που διευκολύνεται από την EMPACT, εστιάζοντας παράλληλα στα πλέον απειλητικά εγκληματικά δίκτυα.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να αυξήσουν την προορατική **συμμετοχή στις δραστηριότητες της EMPACT** και τη **συνεργασία με την Ευρωπόλ**.

- Η ΕΕ θα στηρίζει τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων στην εντατικοποίηση των προσπαθειών τους για υλοποίηση των σχετικών μεταρρυθμίσεων και στην **ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας στους τομείς της επιβολής του νόμου και της ποινικής δικαιοσύνης** εντός της περιοχής, εντός και εκτός Ευρώπης, ιδίως με τη Λατινική Αμερική. Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να αξιοποιήσουν όλες τις ευκαιρίες κατάρτισης που παρέχει ο οργανισμός της ΕΕ για την κατάρτιση στον τομέα της επιβολής του νόμου.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα **καλό ιστορικό επιδόσεων** όσον αφορά τη διερεύνηση υποθέσεων διαφθοράς, οργανωμένου εγκλήματος και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και όσον αφορά τις σχετικές διώξεις και τελεσίδικες καταδικαστικές αποφάσεις, βελτιώνοντας παράλληλα τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων δικαιοδοσιών και διασφαλίζοντας τα δικαιώματα τόσο των θυμάτων εγκληματικών πράξεων όσο και των υπόπτων και των κατηγορουμένων, σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ και τα διεθνή πρότυπα.
- Οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου και τα δικαστικά συστήματα των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να αναλαμβάνουν συστηματικά **χρηματοοικονομικές έρευνες** σε υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος και να διαθέτουν τις **αναγκαίες εξουσίες** για την ανίχνευση, τον εντοπισμό, τη δέσμευση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ.
- Στο πλαίσιο των καταστροφικών συνεπειών που έχουν η χρήση και η **διακίνηση ναρκωτικών** για την υγεία και την ασφάλεια των κοινωνιών μας, η ΕΕ και οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα συνεχίσουν και θα εντείνουν τις κοινές προσπάθειες μέσω μιας τεκμηριωμένης, ολοκληρωμένης, πολυτομεακής και ισορροπημένης προσέγγισης, η οποία θα πρέπει να ενσωματωθεί στις αντίστοιχες στρατηγικές μας για τα ναρκωτικά.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να δημιουργήσουν και να θέσουν πλήρως σε λειτουργία **εθνικά παρατηρητήρια ναρκωτικών και εθνικά συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης**, προκειμένου να αναπτύξουν περαιτέρω τη συνεργασία τους με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Ναρκωτικά, με τον οποίο θα πρέπει να συναφθούν πρόσθετες ρυθμίσεις συνεργασίας.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εξαλείψουν τη **διακίνηση και τη διάδοση φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW)** και να συνεργαστούν σε υψηλό επίπεδο για την αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου πυροβόλων όπλων στο πλαίσιο της EMPACT, δηλαδή μέσω ενεργού συμμετοχής τους στις ημέρες κοινής δράσης Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τα Δυτικά Βαλκάνια, μεταξύ άλλων μέσω δύο πρόσφατα εγκριθέντων περιφερειακών έργων αξίας 4 εκατ. EUR και 3,8 εκατ. EUR αντίστοιχα για την εφαρμογή του χάρτη πορείας των Δυτικών Βαλκανίων για τα SALW και για τη στήριξη του ελέγχου των όπλων εν γένει.

- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να επιδιώξουν την εφαρμογή του αναθεωρημένου χάρτη πορείας για τα φορητά όπλα και τον ελαφρύ οπλισμό, ο οποίος προσυεγράφη πρόσφατα από το υπουργικό φόρουμ ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων του 2024 για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις στη Βudva.

Δικαιοσύνη

- Μετά τη συμπερίληψή τους, για πρώτη φορά, στην **έκθεση της Επιτροπής του 2024 για το κράτος δικαίου**, τέσσερις υποψήφιες χώρες από τα Δυτικά Βαλκάνια προσεκλήθησαν στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων του Σεπτεμβρίου του 2024 για να συζητήσουν τις αντίστοιχες τάσεις τους όσον αφορά το κράτος δικαίου. Η ΕΕ προσβλέπει στη συμπερίληψη των υπόλοιπων εταίρων στη διαδικασία αυτή, μόλις εκπληρωθούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να θεσπίσουν ή να διατηρήσουν **κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο**, συμπεριλαμβανομένης ανεξάρτητης εποπτικής αρχής προστασίας δεδομένων, για την αποτελεσματική εφαρμογή των **προτύπων προστασίας δεδομένων** που απαιτούνται για την επιχειρησιακή συνεργασία με την Eurojust, σύμφωνα με το κοινό σχέδιο δράσης του 2018 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στα Δυτικά Βαλκάνια.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με την Eurojust και να αξιοποιήσουν όλες τις ευκαιρίες που προσφέρονται για τη σύσταση κοινών ομάδων ερευνών σε διασυνοριακές ποινικές υποθέσεις.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων που δεν το έχουν πράξει ακόμη θα πρέπει να θεσπίσουν ρυθμίσεις συνεργασίας και να επιδιώξουν τη συνεργασία με την **Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO)**.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να κυρώσουν και να εφαρμόσουν τις διεθνείς συμβάσεις στον τομέα της **δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές και αστικές υποθέσεις**, ειδικότερα εκείνες που καταρτίστηκαν από τη Συνδιάσκεψη της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο.
- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να υιοθετήσουν **στρατηγικές ηλεκτρονικής δικαιοσύνης**, να επικαιροποιήσουν τις υφιστάμενες στρατηγικές και να συνεχίσουν να σημειώνουν σταθερή πρόοδο στην **ψηφιοποίηση των δικαστικών συστημάτων**, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας πλήρως λειτουργικών συστημάτων διαχείρισης υποθέσεων και πληροφοριών, αξιοποιώντας πλήρως όλα τα διαθέσιμα κονδύλια.

- Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να υιοθετήσουν τους κανόνες και τις διοικητικές πρακτικές που απαιτούνται ώστε να διασφαλίσουν ότι τα **θύματα εγκληματικών πράξεων** έχουν **πρόσβαση στη δικαιοσύνη**, λαμβάνουν την απαραίτητη **στήριξη και προστασία** και μπορούν να **συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες**.
 - Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να **στηρίζουν την Eurojust** στον συντονισμό των ερευνών και των διώξεων για εγκλήματα πολέμου και άλλα σοβαρότερα **εγκλήματα που διαπράττονται στην Ουκρανία**, και να συνεισφέρουν σχετική εμπειρογνωμοσύνη.
-